

DIYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI DERGİSİ

DİNİ, AHLÂKİ, EDEBİ, MESLEKİ AYLIK DERGİ

7. Cilt

Mayıs - Haziran 1968

72 - 73. Sayı

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
MEVLİD KANDİLİ	90
M. Şevki ÖZMEN	
KUR'ÂN-I KERİM'İN NÜZÜLÜNÜN 1400. SENE-İ DEVİRİYESİ MÜNASEBETİYLE	91
Lütfi DOĞAN	
TEFSİR (Bakara Sûresi: 164 - 171)	94
Dr. M. Esad KILIÇER	
İSLÂM'DA İMÂN ESASLARININ TEMELİ AL- LÂH'A İMÂNDİR	99
Dr. Ali Arslan AYDIN	
İSLÂM'DA GÜZEL AHLÂK'IN DEĞERİ	105
Osman KESKİOĞLU	
İSLÂM'IN SÜR'ATLE YAYILIŞ SEBEPLERİ	108
Doç. Dr. İsmail CERRAHOĞLU	
HUTBE: KUR'ÂN-I KERİM DİKKAT NAZARLARI- MIZI KÂİNATA VE TABİAT OLAYLARINA ÇEK- MEKTEDİR	111
Mahmut ÖZTÜRK	
DİN GÖREVLİLERİ FEDERASYONU'NUN YILLIK GENEL KONGRESİ YAPILDI	113
Ahmet YÜZENDAĞ	
VIYANA MÜZELERİNDE TÜRK ESERLERİ	120
Hakkı MAVİŞ	
ANKARA İMAM-HATİP OKULU MEZUNLARI CE- MİYETİNİN GENEL KURUL TOPLANTISI YAPILDI	123
HUTBE: İSLÂM'DA AĞAÇ DİKME VE ORMANI KORUMA	124
MEHDİ HAKKINDA	127
Ahmet SERDAROĞLU	
KUR'ÂN-I KERİM KURSLARININ YETİŞKİN KİM- SELERE DE TEŞMİLİ LÂZIMDIR	129
Mehmet YÜCE	
BESLENME EĞİTİMİ: BESLENME YETERSİZLİK- LERİ VE BOZUKLUKLARI	130
KAYSERİ YÜKSEK İSLÂM ENSTİTÜSÜ TALEBE CEMİYETİ'NİN BAŞARISI	133
BU YIL HACCA GİTME REKORU YİNE TÜRKİYE'- DE	133

İSLÂM'DA GÜZEL AHLÂKIN DEĞERİ

Osman KESKİOĞLU

İslâm Dîni ahlâk dînidir. Akıl ve nakil bunda ittifak üzeredir. Bu dînin Peygamberi Hz. Muhammed aleyhi's-selâm'ın, en üstün ahlâk üzere olduğu, Kur'ân-ı Kerîm'in şahâdetiyle sâbittir. Allâhu Teâlâ, Sevgili Resûlüne hitâben; "Sen, hiç şüphe yok ki, en üstün ahlâk üzeresin." buyurmuştur.

Bir şâirimiz de sevgili Peygamberimiz'e karşı duygularını şöyle dile getirir:

**Bir yaratmış zâtını âlemde Hallâkın Senin,
Örnek olmaz mı cihâna yüksek ahlâkın Senin,
Sözle tasvîrin ne mümkün? Anlatmaktan âcizim...**

Kur'ân diliyle öğülen o Peygamber, risâletinin yâni Peygamber olarak gönderilmesinin maksat ve gâyesini bize şöyle açıklıyor:

"Ben, ancak güzel ahlâkı tamamlamak için gönderildim."

Diğer bâzı hadis-i şerîflerinde de şöyle buyururlar:

"İslâm, güzel ahlâktır. Ahlâkınızı güzelleştiriniz, güzel ahlâklı olunuz."

"Güzel ahlâka sarılınız. Zirâ insanların ahlâkça güzel olanlarının dîni güzel olur."

"Mü'minlerin îmân yönünden en olgunu, ahlâkı en güzel olanıdır."

Bu mânâda ahlâkın değerini belirten hadis-i şerîfler pek çoktur. Bir şâir şöyle der:

**Ahlâk iledir nizâm-ı âlem
Ahlâk iledir kemâl-i âdem.**

Yâni dünyânın düzeni ahlâkla yürür, insanın olgunluğu da ahlâkla olur. Herkesin bildiği bir gerçektir ki, milletler, ahlâkları ile yaşarlar.

Öyle ise, aziz kardeşlerim, ahlâklı olmanın yolunu arayalım.

Ahlâk kitapları iyi ve kötü huyları, fezâil ve rezâil diye iki bölüm altında etraflı bir sûrette göstermişlerdir. Fezâil dediğimiz iyi huylar, insanın süsüdür. Rezâil denen kötü huylar ise kara bir lekesidir. Onun için her müslüman ahlâkî faziletleri edinip kötü huylardan sakınmalıdır.

Müslüman, halîm-selîm, şefkatli, merhametli, vakarlı olmalı. Her hareketiyle örnek sayılmalı. Büyüklere saygı, küçüklere sevgi göstermeli. Herkese şefkatle muâmele etmeli. Yoksulları gözetmeli, düşkünleri korumalı. Yeryüzünde rahmet meleği gibi olmalı. Kur'ân-ı Kerîm mü'minleri böyle vafeder.

Müslüman, adalet ve istikametten, doğruluktan ayrılmaz. Sözü özü doğru olur. Eliyle, diliyle kimseye zarar vermez. Küçük büyük ayırmadan hiç kimseye acı söz söylemez. Kötü gözle bakmaz. Kalb kırmaktan sakınır. İnsanın kalbini kırmak en kötü şeydir. İslâm ahlâkında ve edebiyâtında kalbin yeri büyüktür. Bir zât şöyle demiş:

Kalb-i mü'min ki arş-ı Rahmân'dır

Onu yıkmak ziyâde tuğyândır.

Müslüman, özü, sözü doğru olduğu gibi işlerinde de doğruluktan, dürüstlükten asla ayrılmıyacaktır. Doğruluk, îmândan ayrılmaz. Âyet-i kerîmede; Rabbimiz Allah deyip doğruluktan ayrılmayanlar Cennet'le müjdelenmiştir. Cenâb-ı Hak, Resûl-i Ekrem'ine, **"Emrolunduğun üzere dosdoğru ol."** buyuruyor.

Burada bir hususu belirtmek isterim. Hile, yalan, dalavere, sahtekârlık... gibi şeylerin İslâm'da hiç yeri yoktur. Alışverişte hile yapanların kötü âkîbetini Kur'ân-ı Kerîm birkaç yerde haber vermektedir. Eksik tartanlara, aldatanlara Cehennem azâbı vardır. Alışverişte hile yapan, hırsızdan ve eşkıyâdan daha kötüdür. Eşkıyâ dağ başında soyuyor, bu ise terazi başında alçakça çalıyor. Aynı zamanda emânete hıyânet ediyor. Müşteri onun ticârî nâmusuna güvenmiş, o ise onu aldatıyor. Esefle söyleyelim ki, ticaret ahlâkını bozan kişilere rastlıyoruz. Her şeye hile katanlar, bozuk mal satanlar çıkıyor. Bunlar tüccarın ve milletin şerefini lekeliyor. Peygamberimiz; **"Aldatan bizden değildir."** diyerek bu gibileri İslâm camiasından atmaktadır. Bu yolda hareket ne kötü bir şeydir. Birkaç kuruş vuracağım diye dînini, şerefini berbat ediyor, mensup olduğu milletin i'tibârını sarsıyor. Hiç kimsenin buna hakkı yok. Kötü halleriyle, bozuk mallarıyla müslümanları başkalarının nazarında küçük düşürenler ağır vebal altındadırlar. Bunu böyle bilmeli.

Yalan, yalan yere yemîn, yalancı şahitliği.. Bunların da İslâm ahlâkında asla yeri yoktur. Haset, iftirâ, müzevirlik, koğuculuk, insanları çekiştirmek, zem ve gybet etmek bunlar hep kötü huylardandır.

Müslümanlığa yakışmayan bir hareket de, kendi menfaatini başkasının zararında aramaktır. Yüze gülüp arkadan kuyu kazan bâzı tipler vardır, işte bunlar hep o menfaatçı gruptandır. Allah hepimizi böylelerinin şerrinden korusun.

Yüce dînimizin ahlâka ne kadar önem verdiğini açıkça göstermek için size bir misâl vereceğim:

Bir gün Peygamberimize bir kadını öğmüşler, sofudur, geceleri namaz kılar, gündüzleri oruçla geçirir. Lâkin bir kusûru var, kötü dilli, komşularını incitiyor, demişler.

Büyük Peygamberimiz'in o kadın hakkında verdiği hükme bakın da ibret alın: "O kadında hayır yoktur, o Cehennem ehliendir." buyurmuşlar.

Üzülerek söyleyelim ki, müslümanların bir kısmı, gaflet ve cehâlet yüzünden, dînin rûhunu kavrayamıyor. Şekle saplanıyor, özü ihmal ediyor. Halbuki, ahlâk özdür, insanın kemâli, ahlâk iledir, Hz. Peygamber güzel ahlâkı tamamlamak için gelmiştir. Öyle ise, müslüman kötü huyların esiri olamaz. Düşkün ahlâklı olamaz. Müslümanlık izzet ve şeref dînidir. Biz, müslüman kardeşlerimizi şerefli, itibarlı, muhterem görmek isteriz. Bu da güzel ahlâk sahibi olmakla olur. Kötü huyların içine düşenler zillette kalırlar. Müslümanların böyle zillet içinde, düşkün ve perişan bir halde kalmalarına gönlümüz asla râzı olamaz. Atalarımız böyle değildi. Bir şâirimiz bu acıklı manzara karşısında şöyle dert yanıyor:

**Müslümanlık nerde, bizden geçmiş insanlık bile!
Âlem aldatmaksâ maksat, aldanan yok, nâfile!
Kaç hakîki müslüman gördümse hep makberdedir,
Müslümanlık, bilmem ama, galiba göklerde dir!**

Şâiri böyle acı acı söyleten müslümanların bugünkü durumudur, ahlâkça sukut hâlidir. Bu halden silkinip kurtulmalıyız. Fert ve cemiyet olarak ahlâkça yükselmeliyiz. Yanlış davranışlarla İslâm'ın mübârek ve temiz adına gölge düşürmeğe hiç hakkımız yok. Müslümanların içinde buldukları hâle bakarak, Müslümanlık hakkında hüküm verecekler. Bunu bilelim, hareketlerimizi ona göre ayarlayalım. Durumumuzu ıslah edelim. Yoksa vebal altında kalırız.

Müslümanın özü, sözü, işi doğru olmalı. Her hâliyle herkese saygı ve sevgi telkîn etmeli, çevresinde parmakla gösterilen, melek gibi bir kişi olmalı.

Sevgili Peygamberimiz'in güzel ahlâka dâir birkaç hadîs-i şerîfi ile sözlerimize son verelim:

"İçinizde en çok sevdiğim ve kıyâmet günü bana en yakın olanınız, ahlâkı en güzel olanlarınızdır."

"Mahşerde mizâna güzel ahlâktan daha ağır basan bir şey konmaz. Gerçekten güzel ahlâk sâhibi, onun sâyesinde, oruç ve namaz sâhibinin derecesine erişir."

"Doğru olan bir müslüman, güzel ahlâkı ve cömertliği sâyesinde dâimâ nâfile oruç ve namazla meşgul olan kimsenin derecesini bulur."

"Ne mutlu, güzel ahlâklı olana. Ne bedbahttır o insan ki, kötü ahlâklıdır. Tedbir gibi akıl, güzel ahlâk gibi şeref ve meziyet olamaz."